Täysistunto

Tiistai 12.2.2019 klo 14.04—18.03

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomessa oleskelunsa rekisteröineiden Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta oleskella Suomessa vuoden 2020 loppuun

Hallituksen esitys HE 321/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.05 **Sisäministeri Kai Mykkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen maahanmuuttopolitiikan ydinasia on, että Suomi on turvallinen ja samaan aikaan avoin, kansainvälinen, houkutteleva, erityisesti, kun puhutaan osaajien ja tekijöiden Suomeen muutosta.

Tämä, mitä tänään käsittelemme täällä, on tärkeä signaali. Emme tietysti tiedä, mitä Britannian, Ison-Britannian, ja Euroopan unionin välillä seuraavan kuukauden kuluessa vielä tapahtuu, mutta on olemassa suuri riski, että nykypäätösten pohjalta Yhdistynyt kuningaskunta eroaa Euroopan unionista ilman erosopimusta ja että ero tapahtuu jo reilun kuukauden päästä, 29. maaliskuuta 2019. Tästä syystä hallitus on valmistellut eduskuntaan lakiesityksen, jolla poikkeuksellisesti jatketaan Suomessa laillisesti oleskelevien Ison-Britannian kansalaisten oikeutta työskennellä, elää, opiskella ja myös nauttia Suomen sosiaaliturvajärjestelmän nykyisin tarjoamista EU-kansalaisen eduista reilun puolentoista vuoden ajan eli vuoden 2020 loppuun asti riippumatta siitä, eroaako Iso-Britannia unionista maaliskuun lopulla vai ei. Oleellista on, että britit ovat rekisteröityneet Suomeen EU-kansalaisen oleskeluoikeutensa osalta tuohon eropäivämäärään mennessä. Tässäkin, arvoisa puhemies, käytän tilaisuutta hyväkseni lähettääkseni viestin kaikille Suomessa asuville Britannian kansalaisille: muistakaa rekisteröityä, koska vain rekisteröityneille henkilöille lakiesitys voimaan tullessaan tarjoaa mahdollisuuden jatkaa ilman oleskelulupaprosessia oleskelua ja työskentelyä Suomessa.

Tämän lain tarjoama mahdollisuus takaa siis briteille oleskeluoikeuden eli asumisen, työnteon, yrittäjyyden, opiskelun, perhe-elämän jatkumisen keskeytyksettä mahdollisen eropäivän jälkeen. Tämä on tietysti tärkeää ennen kaikkea näille noin viidelletuhannelle Yhdistyneiden kuningaskuntien kansalaiselle, mutta tämä on tärkeää myös Suomelle. Tämä on tärkeää meidän elinkeinoelämällemme, jossa moni näistä viidestätuhannesta britistä työskentelee keskeisissä tehtävissä, ja toisaalta tämä on erityisen tärkeää myös sille

viestille, minkä Suomi lähettää Isoon-Britanniaan ja kansainväliselle yhteisölle siitä, miten me suhtaudumme ihmisten oleskeluun työnteon puitteissa erityisesti tällaisessa tilanteessa — olemmeko valmiita rakentamaan ratkaisuja, joilla pystytään tukemaan ihmisten elämistä Suomessa vaiko emme. Oleskeluoikeutensa rekisteröineiden brittien perheenjäsenten on myös mahdollista saapua Suomeen ja hakea oleskelukorttia eropäivän jälkeenkin.

Jos taas erosopimus saataisiin voimaan unionin ja Ison-Britannian välillä tai jos Yhdistynyt kansakunta jäisikin unionin jäseneksi, laki kävisi luonnollisesti tarpeettomaksi, ja tämä mahdollisuus on myös lain säätämisessä huomioitu.

Lain soveltamisalassa olevat britit ja heidän perheenjäsenensä täyttäisivät lain voimaan tullessa sosiaaliturvalainsäädännön edellyttämän laillisen oleskelun vaatimuksen ja voisivat siis rekisteröityä myös työnhakijoiksi. Oleskeluoikeus sisältää oikeuden työntekoon, yritystoiminnan harjoittamiseen ja näihin liittyvät sosiaaliturvaoikeudet.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan muutama vastauspuheenvuoro.

14.09 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä brexithän on sinänsä aivan mielettömän huono ajatus ja ikävä ajatus myöskin Suomen kannalta. Mehän tietysti toivoisimme, että Britannia pysyisi Euroopan unionin jäsenenä, mutta on ymmärrettävää, että jos se nyt kuitenkin jollain tavalla toteutuu, mistä me emme vielä tiedä, niin sitä varten tehdään valmistavaa lainsäädäntöä ja samassa yhteydessä turvataan sitten myöskin Britanniassa olevien suomalaisten vastaavat edut. Tässä mielessä tätä esitystä täytyy tietenkin kannattaa, mutta on pidettävä mielessä se — sanon nyt suoraan — että tässä hankkeessa sinänsä, tässä brexit-hankkeessa, ei ole mitään järkeä.

14.10 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monet ovat haaveilleet Euroopan unionin hajoamisesta ja maiden lähdöstä Euroopan unionista ja hehkuttaneet, mitä kaikkea hyvää se kansalaisille voisi merkitä. Nyt nähdään hyvin konkreettisesti Ison-Britannian kohdalla, millä tavalla hyvässä mielessä olemme keskinäisriippuvaisia Euroopan unionissa, niin että voimme työskennellä, opiskella, elää tavallista elämää myöskin toisessa Euroopan unionin jäsenmaassa, ja kun tämä oikeus ollaan menettämässä, millainen tragedia se perheiden kohdalla on ja tässä tapauksessa olisi 5 000 britin kohdalla Suomessa, ellei tätä lakiesitystä olisi.

Olen hyvin samaa mieltä edustaja Salolaisen kanssa siitä, että tässä ollaan nyt menettämässä nimenomaan integraation parhaita puolia, kansalaisten vapaata liikkuvuutta, ja on tärkeää, että tähän vastataan tällä lainsäädäntöhankkeella, mutta toivottavasti joko sopimuksen mukainen brexit toteutuu tai brexit ei toteudu ollenkaan.

14.11 **Simon Elo sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvostan edustaja Salolaisen suorapuheisuutta. Ei tarvitse arvuutella, mitä mieltä hän on, kanta tulee selvästi.

Kävimme edustaja Salolaisen ja joidenkin muiden edustajien — Britannia-ystävyysryhmän — kanssa toukokuussa 2016 Britanniassa ennen tätä äänestystä, ja kyllähän silloin oli merkille pantavaa, että heidän ulkoasiainvaliokunnassaan puheenjohtaja kannatti lähtöä. Silloin ymmärsi, että lähtö saattaa tulla, ja nyt olemme tässä.

Ei ole myöskään salaisuus, että olen astetta EU-kriittisempi kuin edustaja Salolainen on. Siinä mielessä korostan tietysti sitä, että maan, Britannian, kansan ja yli 17 miljoonan ää-

nestäjän tahtoa kansanäänestyksessä pitää kunnioittaa, kuten pääministeri May on myös todistanut. Toisaalta täytyy sanoa niin kuin ulkoministeri Soini on sanonut, että kyllähän tämä Suomelle kansallisesti tappio on. Meiltä menee EU:ssa tärkeä kumppani, joka esimerkiksi puolustusyhteistyössä on ollut hyvin samalla linjalla meidän kanssamme, samoin esimerkiksi vapaakaupan osalta. Ja kyllä herää kysymys siitä, mikä on Yhdistyneen kuningaskunnan tulevaisuus, josta me tässäkin esityksessä puhumme. Mikä on Skotlannin ratkaisu esimerkiksi tällaisen tilanteen jälkeen, se jää tässä mietityttämään.

Mutta on hienoa, että nämä noin 5 000 brittikansalaista, jotka Suomessa ovat, voivat jatkaa pelotta oleskeluaan Suomessa. Se on aivan oikea esitys.

14.12 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ylipäänsä tähän brexit-kysymykseen: Tietysti britit päättävät itse suvereenina, itsenäisenä, kansakuntana, mitä tekevät, mutta kai on paikallaan sanoa se, ettei tämä Suomen edun mukaista ole mitenkään. Britannia on ollut Suomelle hyvä kumppani EU:ssa, meillä on ollut samanlaisia tavoitteita, mutta kun tässä vaikeassa tilanteessa nyt ollaan Euroopassa, niin pidän hallitukselta erittäin viisaana tekona tätä, että brittien oikeudet Suomessa turvataan ja pidetään tätä vapaata liikkuvuutta yllä. Se on meidän etumme. Ja olen samaa mieltä kuin täällä aikaisemmat puhujat, että toivottavasti Briteissä asuvien suomalaistenkin asema pystytään hyvällä diplomatialla huolehtimaan. Tietysti olisi mukava kuulla hallituksen edustajilta — en tiedä, onko sisäministerillä siitä tietoa tai niillä, keitä paikalla on — miten tämä aiotaan hoitaa. Tiedän itsekin omasta tuttavapiiristäni, että on henkilöitä, jotka ovat hakeutuneet Britannian kansalaisiksi selvitäkseen tästä tilanteesta.

Mutta hyvää reagointia hallitukselta ja oikea linja.

14.13 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toki se on totta, että yhden EU-kriittisen jäsenen eroaminen EU:sta ei ole Suomen edun mukaista, mutta siitä huolimatta olen eri mieltä edustaja Salolaisen kanssa siinä, että kyllä Britannian eropäätös on kuitenkin osoitus siitä demokratian toimivuudesta, mikä Britanniassa on toteutunut. Siinä mielessä meidän täytyy kunnioittaa äänestyksen tulosta ja ottaa tästä myös vaari, elikkä kyllähän se kritiikki, mikä on Britannian kautta tullut EU:n toimivuudesta, on otettava vakavasti myös Suomessa. Suomessa on ikävä kyllä tämmöinen kumarteleva tapa EU:n suuntaan. Me emme uskalla täällä kritisoida ja vaatia enemmän itsemääräämisoikeutta ja päätöksenteko-oikeutta meille tärkeisiin asioihin. Siinä mielessä en ole edustaja Salolaisen kanssa samaa mieltä. Britannian ero on täysin ymmärrettävää, kun katsoo, mitä heille on tapahtunut esimerkiksi maahanmuuton, halpatyöllisyyden vyöryn kautta ja monen muun suhteen kautta, ja [Puhemies koputtaa] siinä mielessä tämän kehitys varmasti Euroopassa jatkuu edelleen.

14.14 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän brexitiin liittyy mielestäni sellainen paradoksi, että siinä äänestyksessä äänestäjät varmaan olivat ikään kuin eliitin näkökulmaa vastaan ja lopputulos on kyllä se, että tässä tavallinen kansalainen kärsii kaikkein eniten. Siinä kärsii se pohjoisenglantilainen työntekijä, joka menettää oman työpaikkansa, kun autotehtaat siirtyvät muualle. Siinä kärsii muissa EU-maissa olevat britit, joita nyt Suomi tässä omalta osaltaan auttaa, mikä on tietysti tärkeä asia ja hyvä, että me teemme sen, minkä voimme. Mutta siinä on monia hankaluuksia, ei vähiten niille, jotka asuvat esimerkiksi Espanjassa, tai muille maille, joissa on ylipäätään siis valtava määrä

brittejä. Eli tässä ei kyllä ollenkaan siihen lopputulokseen tulla, mitä on tavoiteltu. Mutta sen sijaan tämä on kyllä erittäin hyvä opetus meille kaikille, mitä siitä seuraa. Se on aivan, kuten Alexander Stubb sanoi, että kyllä internetistäkin voi pois lähteä, mutta ei siinä mitään järkeä ole, ja tämä on aivan samantasoinen asia.

14.16 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Niikko sanoi, että tässä kansanvalta toimii hyvin. Olen eri mieltä. Briteillä on nyt vain huonoja vaihtoehtoja. He eivät niistäkään pysty yhtäkään valitsemaan, ei minkään vaihtoehdon taakse synny enemmistöä, eli se kertoo ehkä niistä politiikan ongelmista Euroopassa, mitä tällä hetkellä on. Onneksi Suomessa pystytään päätöksiä tekemään.

Yksi syy Britannian kansanäänestyksiin varmasti on — niistä voi olla montaa mieltä — että briteille on aina kerrottu vähän vinoa tietoa Euroopan unionista. Muistan, että kun itsekin olin siellä töissä, niin EU:n talouden hoidostakin aivan virheelliseen tietoon siellä välillä viitattiin ja kansa ei välttämättä tiennyt, mitkä ovat oikeat vaihtoehdot tässä todellisuudessa.

Tämä lakihan on hyvä. Siellä Euroopan unionissa myöskin työskentelee tuhansittain brittejä tällä hetkellä. Ilmeisesti jatkavat siellä työtään. Kysynkin ministeriltä: miten näille Britannian kansalaisille sitten käy — jotka tänä päivänä muuten hakevat Luxembourgin kansalaisuutta kilpaa — jos Britannia ei enää maksa mitään EU:lle?

14.17 **Maria Tolppanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinänsähän tietysti Britanniassa demokratia on toiminut silloin, kun on äänestetty. Mutta tällä hetkellä tilanne on se, että me emme tiedä, mikä on demokratian lopputulos Britanniassa tässä kyseisessä asiassa — tämä ihan edustaja Niikollekin tiedoksi. Sinänsä se, että päätetään asioista, siitä, mitä briteille tapahtuu Suomessa sen jälkeen, jos brexit tapahtuu, on hyvä asia, ja se on hyvä asia, että myöskin turvataan sellaisten suomalaisten asema, jotka tällä hetkellä ovat Briteissä ja sen brexitin jälkeen ovat siellä. Elikkä täytyy olla tavallaan yhteneväinen, niin kuin nyt kaiketi tarkoitus onkin, että oltaisiin.

Mutta sitä hieman ihmettelen, arvoisa puhemies, miksi me tässä vaiheessa teemme tätä lakia, kun Britannian brexit ei ole valmis. Me teemme niin kuin etukäteen lakeja asioille, joita ei ole vielä tapahtunut.

14.18 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa ja Isossa-Britanniassa on nyt tuhansia ihmisiä, jotka miettivät, mikä heidän tulevaisuutensa on. On hyvä, että tällä esityksellä luodaan Suomessa asuville briteille selvyys ja turvaa heidän tulevaisuudelleen. Brexit on erityisen vaikea paikka ulkomailla asuville briteille sekä Britanniassa asuville EU-kansalaisille. Tämä laki ulottuu vuoden 2020 loppuun, ja haluaisin kysyä ministereiltä: Mikä on Suomessa asuvien brittien kohtalo vuoden 2020 jälkeen? Onko tällä hetkellä paljon kansalaisuushakemuksia vireillä?

Arvoisa puhemies! Brexitin vaikeus ja vapaan liikkumisen arvo kirkastuu erityisesti Pohjois-Irlannin rajakysymyksen vaikeuden kautta, ja nimenomaan Pohjois-Irlannin rajakysymys on yksi syy, miksi tämä sopimus on nyt ongelmissa. Tulee mieleen, ettei brexit-kansanäänestyksen alla hahmotettu, mitä kaikkia ongelmia siitä vielä seuraa erityisesti vapaan liikkuvuuden ja Irlannin rajan kanssa.

14.19 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erittäin hyvä, että tähän brexit-tilanteeseen ollaan nyt varautumassa sillä tavalla, että erityisesti tavallisten kansalaisten arjen sujuvuus, näitten 5 000 britin arjen sujuvuus, täällä Suomessa pyritään varmistamaan. He ovat täällä työssä, opiskelemassa, tulleet ehkä puolisoina maahan, ja on tärkeää, että nimenomaan juuri ennen kuin edes tiedämme, mitä tässä loppujen lopuksi tulee tapahtumaan, nämä asiat kuitenkin pyritään mahdollisimman hyvin hoitamaan. Suuressa valiokunnassa olemme käsitelleet myöskin sitä, miten kovan brexitin tilanteessa esimerkiksi liikenneyhteydet ja vastaavan tyyppiset asiat pystytään hoitamaan, ja kyllä näihin asioihin on varauduttava etukäteen. Näyttää siltä, että Suomen puheenjohtajuuskaudelle tulee pahimmillaan — tai parhaimmillaan, miten asiaa haluaa katsoa — varsin haasteellisia selvitettäviä käytännön asioita, ja siinä mielessä on hyvä, että olemme itsekin näihin tilanteisiin varautuneet.

Ehkä edustaja Niikolle toteaisin, että kun EU on kuitenkin tämmöinen päätöksenteon [Puhemies koputtaa] kehikko niin kuin tämä eduskunta tai kunnanvaltuustokin, niin sehän, minkälaista politiikkaa siellä sitten tehdään, riippuu meistä itsestämme. Kannattaa sinne [Puhemies koputtaa] Euroopan parlamentin vaaleihin lähteä mukaan vaikuttamaan ja tehdä juuri sen näköistä EU:ta [Puhemies: Aika!] kuin me itse kukin haluamme.

Puhemies Paula Risikko: Minuutti on minuutti.

14.20 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ison-Britannian brexit-ero on valitettava, se on valitettava koko EU:lle, ja uskon, että se on vahingollinen lopulta myös Isolle-Britannialle ja EU:n ja sitä kautta Suomenkin turvallisuudelle.

On hyvä, että ministeri Mykkäsen johdolla tehdään nyt nimenomaan etukäteen varautuen tätä lainsäädäntöä. Kyllä ihmettelen, kun kuulin sosiaalidemokraattien riveistä, että lainsäädäntöä ryhdyttäisiin tekemään siinä vaiheessa, kun brexit on jo toteutunut. Totta kai tämän lainsäädännön pitää olla, arvon sosiaalidemokraatit, valmiina, jos tämä ero tapahtuu. Tämä koskee siis 5 000:ta Ison-Britannian kansalaista ja heidän asumistaan, opiskelua ja työtä Suomessa. Se mahdollistetaan myös mahdollisen brexit-eron jälkeen.

Brexit ilman sopimusta näyttää entistä todennäköisemmältä. Mitkä ovat sen vaikutukset, se on vielä täysin avoin asia, ja toivotaan, että Isossa-Britanniassakin vielä järki voittaa.

14.21 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tolppanen, kyllähän meillä on sotaakin varten lainsäädäntö olemassa, vaikka meillä, luojan kiitos, ei ole sota vielä syttynyt.

Tämä hallituksen esitys, joka koskettaa Britannian kansalaisten — siis niiden, jotka ovat rekisteröityneet tänne — mahdollisuutta jatkaa elämäänsä täällä kuten tähänkin saakka, on oikein hyvä ja kannatettava esitys. Ehkä paras puoli tässä esityksessä on juuri se, että se tekee tästä brexitistä mahdollisimman helpon. Se, että näille täällä oleville briteille ei koidu juuri mitään muutoksia Suomessa oleskeluun verrattuna siihen, mitä se on ollut aiemmin, todistaa heillekin ja meille kaikille, että ilman EU:takin voi olla elämää. Tämä jopa saattaa rohkaista EU:ta ja sen jäsenvaltioita tulevaisuudessa kehittämään itseään yhä enemmän kohti itsenäisten kansallisvaltioiden yhteistyötä, pois tältä nykyään vallalla olevalta liittovaltion tieltä.

14.22 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on sanottava, että brexit-pallo on Britannialla itsellään ja me muut teemme tässä sen, minkä me voimme vahinkojen minimoimiseksi, koska ei tämä brexit, tulipa siitä minkälainen sopimus hyvänsä, voi täyttää niitä etuja, hyötyjä, mitä EU-jäsenyydellä saa, se on selvä. Ja on aivan paikallaan, että Suomen hallitus on tehnyt lakiesityksen Suomessa asuvien brittien oikeuksien turvaamisesta, koska eivät kansalaiset tähän sotkuun ole syypäinä, ja me turvaamme brittien oikeudet Suomessa. Teemme sen tarvittaessa yksipuolisesti ja etukäteen tämän no deal -ratkaisun varalta ja oletamme tietysti, että saamme vastavuoroisen kohtelun sitten Britanniassa asuville suomalaisille, mutta siitä me emme vielä voi tietää.

Mutta aika hirtehistä on kyllä sanoa, että tämä on jonkinlainen demokratian voitto, näyttö, tai että tämä avaa mahdollisuuden muillekin EU-maille. Kyllä tämä on vakava opetus siitä, että ei tätä kannata kokeilla kotona. Britanniassa on kummallinen vallankumoushenki valloillaan, [Puhemies koputtaa] ja tätä ei pidä muualla kokeilla.

14.24 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viisas oppii virheistään, tosi viisas muiden virheistä. Kyllä minäkin näen samalla tavalla kuin edustaja Tuppurainen, että ei tämä brexit kyllä mikään demokratian voitto ole, vaan tämä on enemmänkin mielikuvien ja populistisen politiikan voitto, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] surullinen esimerkki siitä, miten voi yksi henkilö omilla vaalilupauksillaan ja omaa kannatustaan nostaen esittää tämmöisiä kansanäänestyksiä, joita lähdetään sitten täysin väärillä tiedoilla viemään eteenpäin, ja annetaan monimutkaisista asioista ihmisille sellainen kuva, että kun äänestätte brexitin puolesta, niin pannaan enemmän rahaa terveydenhuoltoon ja kaikki menee paremmin. Tämä on populismin surullinen esimerkki, ja vältetään tätä nyt Suomessa.

Vältetään myös ennen omia vaalejamme antamasta semmoisia vaalilupauksia, että monimutkaisissa asioissa ikään kuin joku yksittäinen asia ratkaisee kaiken — ei tule ratkaisemaan. Kyllä enemmänkin pitää keskittyä siihen, että tehdään [Puhemies koputtaa] kansainvälistä yhteistyötä ja edistetään sillä tavalla Suomen vientiä.

14.25 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olin itse vaalitarkkailijana silloin juhannuksen aikaan vuonna 2016 Lontoossa, kun tätä kansanäänestystä järjestettiin. Kyllä varmasti äänestystulos sinänsä perustui ihan rehellisiin vaaleihin, mutta kyllähän paljon oli liikkeellä harhaanjohtavaa ja suorastaan totuudenvastaista tietoa, ja uskon, että monet siellä myös katuvat sitä, millä tavoin äänestivät.

On hyvä, että tässä asiassa ollaan nyt liikkeellä ja että hallitus on tuonut tämän esityksen. Jos brexit toteutuu kovana, niin joudumme varmasti vielä monta muutakin kertaa tässä salissa, ja seuraava eduskunta myös, tätä asiaa joltakin kantilta käsittelemään.

Kun ministeri Mykkänen on paikalla, niin yksi merkittävä asiahan liittyy yhteistyöhön sisäisen turvallisuuden kysymyksissä esimerkiksi poliisi- ja tiedusteluyhteistyön osalta, jossa Britannialla on ollut hyvin tärkeä rooli Euroopan unionissa, [Puhemies koputtaa] ja myös Suomen kannalta se on erittäin tärkeä kumppani ollut.

14.26 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä siinä vaiheessa, kun edustaja Salolainen aika hyvin tämän keskustelun avasi niillä sanoilla, että eihän tässä brexitissä sinänsä ole mitään järkeä, maalaisjärjellä on hyvin helppo tulla tähän samaan johtopäätökseen. Näin se on ja tässä mennään.

Täällä on ollut monia viisaita puheenvuoroja. Itse painottaisin ministerille myös sitä, että tietenkin on hyvin tärkeää myös katsoa sitten, miten suomalaiset, jotka ovat siellä Briteissä, tulevat pärjäämään tulevaisuudessa. Äärimmäisen tärkeä kysymys sinänsä.

Edustaja Satonen otti mielestäni aika hyvin esille sen näkökulman, että viime kädessähän tästä ratkaisusta kärsii aivan tavallinen kansalainen. Hän kuvasi sitä, miten Briteissä tavallinen kansalainen siitä joutuu kärsimään, ja kyllä minä sanoisin, että tällä brexitillä joka tapauksessa, kävi miten kävi, kävi sitten kova tai pehmeä, tulee olemaan pahat seuraukset myös Suomen taloudelle esimerkiksi ja myös suomalainen ihan tavallinen ihminen tulee siitä kärsimään aika lailla. Talousnäkymät, mitä tästä voi seurata, ovat pelottavat suorastaan pahimmillaan, ja siksi tietenkin kaikki nyt seuraamme, mitä siellä tapahtuu. Toivomme, että jollain tavalla järki voittaisi. Mutta sinänsä kyllä haluan yhtyä edustaja Salolaisen näkemykseen siitä, että eihän tässä kyllä tällaisenaan mitään järkeä ole.

14.27 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotenkin kun kuunteli näitä välihuutoja, kun perussuomalaiset edustajat esittivät näkemyksiä siitä, että tämä on ollut kansan tahto ja tämä on myös merkki herätellä EU:ta, ja kun täältä kuului tämmöistä, että järjetöntä puhetta, niin mietitäänpäs nyt. Me puhumme täällä samaan aikaan siitä, että meidän täytyy ottaa opiksi. Miten me otamme opiksi, jos me emme sen jälkeen herätä keskustelua siitä, mistä mikäkin johtui, miten me voisimme tehdä asioita toisin?

Yksi merkittävä asia on ollut vapaa liikkuvuus, joka häiritsee ihmisiä siinä, että täällä liikkuu ihmisiä ympäri ämpäri Eurooppaa, sanotaan nyt ihan suoraan, kuka milläkin asialla. Tämä ei koske pelkästään sitä, että jotkut henkilöt tulevat jonnekin töihin. Tämä on ollut yksi asia, mikä siellä taustalla on ollut.

Meillä Suomessa pitäisi muuttaa tämä kulttuuri sillä tavalla, että kai tästäkin nyt puhua saa eikä tarvitse heti huudella, että järjetöntä puhetta. Ollaan eri mieltä ja keskustellaan ja kehitetään. Ei se ole heti järjetöntä puhetta, jos on jostain asiasta eri mieltä.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan vielä muutama vastauspuheenvuoro, sen jälkeen ministeri vastaa, ja sitten mennään puhujalistalle. [Mika Niikko: Vastauspuheenvuoro pitää saada, niin monta kertaa on nimi mainittu!] — Edustaja Laukkanen. — Täältä mainittiin nyt nimi.

14.28 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä nimen mainitsemisesta.

Britannian EU-erosta on vaikea löytää hyviä asioita. Britannia on saari. Nyt se on sitä myös henkisesti tämän brexitin toteutumisen jälkeen. Britannia eristäytyy niin työvoiman suhteen, kaupan suhteen, sotilaallisesti kuin ennen kaikkea vaikuttavuuden suhteen, mikä on heidän roolinsa tulevassa EU:ssa. On vaikeaa yhtyä siihen iloon, jota jotkut täällä kokevat siitä, että Britannia eroaa EU:sta. Kyllä pidän sitä kokonaisuutena surullisena ja tappiollisena Suomen kansalle ja Suomen taloudelle ja annan kyllä kiitosta ministeriölle siitä, että mennään etunojassa tässä ja valmistaudutaan siihen, että ne ihmiset, Britannian kansalaiset, jotka täällä ovat, voivat rauhallisin mielin edelleen olla Suomessa ja kokea, että heidänkin asioitaan täällä hoidetaan.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa ministerin vastauspuheenvuoro elikkä nyt, koska hänellä on aikataulueste jäädä tänne, ja jatketaan sitten vielä muutamalla vastauspuheenvuorolla.

14.30 **Sisäministeri Kai Mykkänen:** Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta. Olen tyytyväinen, että näyttää myös laajalti eduskunnassa nauttivan ymmärrystä tämä hallituksen huoli näiden 5 000 brittikansalaisen tilanteesta ja halu mahdollistaa heidän oleskelunsa saumaton jatkuminen täällä.

Eräitä kysymyksiä:

Tässä useampi edustaja aivan ymmärrettävästi — Kurvinen, Salolainen, Viitanen, ja useat muutkin — nosti esiin suomalaisten aseman Ison-Britannian alueella siellä asuessaan. Brittihallitus sinänsä on luvannut, että hard brexitin oloissa oleskeluoikeudet myöskin heille taataan, mutta tässä käymme koko ajan keskusteluita Britannian viranomaisten kanssa siitä, että haluamme nähdä mustaa valkoisella.

Tähän liittyen: Kun edustaja Tolppanen kysyi, miksi säädämme lakia täällä jo nyt, vaikka ero ei ole selvä, niin luonnollista on, että tämä ei päivässä tapahdu, ja ero taas tapahtuu yhdessä yössä, jolloin on erittäin tärkeää, että brittikansalaiset ovat täällä koko ajan laillisesti. Näin ollen myöskin on tärkeää, että Britannian hallitus pystyisi toimimaan ajoissa EU-kansalaisten oikeuksien takaamiseksi.

Käytän tämän tilanteen hyväksi viestittääkseni myös edustajienkin kautta, että aivan yhtä lailla myös suomalaisten, jotka asuvat Isossa-Britanniassa, on syytä viimeistään nyt tehdä EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintinsä Ison-Britannian maahanmuuttoviranomaisille, koska aivan yhtä lailla siellä ne henkilöt, jotka ovat rekisteröityneet, tulevat olemaan näiden turvaavien toimenpiteiden piirissä.

Edustaja Sarkkinen kysyi hyvän kysymyksen, mitä vuodesta 2021 alkaen tapahtuu. Totta kai toivomme, että löydämme siihen mennessä Euroopan unionin ja Ison-Britannian välillä sivistyneen sopimuksen, jonka myötä sujuva liikkuvuus Britannian ja EU-valtioiden välillä onnistuu. Tarvittaessa tietysti eduskunnan täytyy tarkastella sitten mahdollisuutta kahdenvälisestikin brittikansalaisia koskien tämän asian järjestämiseen. On kuitenkin tämän lain puitteissa selvää, että pysyvä poikkeus nimenomaan Ison-Britannian kansalaisille suhteessa muihin kolmansien maiden kansalaisiin on hyvin perustavaa laatua oleva ja perustuslaillinen kysymys Suomessa, jolloin emme lähteneet sitä ovea raottamaan tämän esityksen puitteissa, kun todella reilussa kuukaudessa on tarpeen saada tämä laki myös voimaan.

Kysyitte myös, onko kansalaisuuksien hakeminen Suomessa brittikansalaisten taholta lisääntynyt. Nyt ei ole viime kuukausina näkynyt vielä mitään suurta muutosta tässä. 2016 haki 99 henkilöä, 2017 haki 201 henkilöä, viime vuonna noin 230 henkilöä ja tämän vuoden tammikuussa vain reilu kymmenen henkeä. Mutta varmasti näitä hakemuksia — ja hyvä niin, jos on Suomeen pysyvästi asettuneita brittejä — tulee myös näkymään, jos he kansalaisuuden edellytykset täyttävät.

Kuten edustaja Räsänen sanoi, totta kai Iso-Britannia on meille aivan olennainen kumppani, yksi olennaisimmista kumppaneista sisäisen turvallisuuden, poliisi- ja tiedusteluyhteistyön kesken. Tästä viimeksi torstaina kävin sisäasiain- ja oikeuskomissaari Kingin kanssa Euroopan unionin puolelta keskusteluita. Hän myös Britannian kansalaisena on tietysti hyvin huolestunut siitä, miten tämä hoidetaan. Toisaalta esimerkiksi kansliapäällikkömme oli juuri hiljattain Lontoossa keskustelemassa poliisiviranomaisten kanssa. Uskon,

että meille kyllä hyvää tahtoa tässä suhteessa riittää, mutta on olennaista, että turvallisuusasioissa Ison-Britannian vahva turvallisuuskoneisto on jatkossakin osa Eurooppaa ja me olemme myös osa Britannian turvallisuutta. Sitä maantieteellistä liittoa ei voi purkaa kynällä.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan neljä vastauspuheenvuoroa, ja sen jälkeen puhujalistalle. Nämä neljä henkilöä ovat edustajat Mika Kari, Niikko, Wallinheimo, Salolainen.

14.34 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on erittäin tarpeellinen lakiesitys, ja on hyvä, että se annetaan eduskunnalle nyt. Me tarvitsemme aikaa varautua brexitiin, ja kiitos ministerille hyvistä vastauksista.

Nyt tulee kyllä hyvä kysymys, vaikka valitettavasti ministerillä ei ole siihen mahdollisuutta vastata, mutta ainakin aikakirjoihin haluan tämän jättää. Minä haluan myös kompata tässä edustaja Eestilän hyvää puheenvuoroa siitä populismista, joka politiikassa synnyttää tämäntyyppisiä ongelmia, joita nyt — ei pelkästään Ison-Britannian parlamentissa, vaan myös muissa eurooppalaisissa parlamenteissa — yritetään parsia kokoon. Varokaamme joutumasta samanlaiseen tilanteeseen tai uhriutumasta tästä keskustelusta, jota Suomessakin käydään vähän reunasta reunaan.

Isolla-Britannialla on merkittävä rooli puolustusyhteistyössä ja sisäisen turvallisuuden yhteistyössä, ja olisin kysynyt ministeriltä — ja aion kysymyksen esittää tuolla kuppilan puolellakin: mikä on valtioneuvoston näkemys siitä, rakennammeko turvallisuusyhteisön Ison-Britannian kanssa jatkossa vain ainoastaan kahdenvälisillä sopimuksilla maiden kanssa vai synnytämmekö Euroopassa yhteisen sopimusjärjestelmän Ison-Britannian kanssa liittyen puolustusyhteistyöhön ja sisäiseen turvallisuuteen?

14.35 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustajat Eestilä ja Ala-Nissilä ja Tuppurainen, te muun muassa väititte, että populismin ja väärän tiedon takia Britanniassa äänestettiin euroeron puolesta. Eikö kyse pikemminkin ole siitä, että siellä kansallisidentiteetti on nostanut päätään sen tähden, että Euroopan unioni on epäonnistunut monessa asiassa — kuten mekin täällä pohjolassa hyvin tiedämme? On tullut pankkikriisiä, pakolaiskriisiä, on tullut halpatyöntekijäkriisiä, ja sitten ennen kaikkea on tullut uskottavuuskriisi siitä, miten Euroopan unionissa yhdessä hoidetaan asioita.

Jos kansalaiset eivät saa itse päättää edes pienistä asioista, niin kyllähän se nyt on selvä, että ihmiset äänestävät silloin toisella tavalla kuin odotetaan. Ja monille teille poliitikoille näyttää tulevan yhä uudelleen yllätyksenä se, että kansa voi äänestää niin sanotusti väärin. On kansanvallan halveksintaa, että me täällä neuvomme väestömäärältään 60 miljoonaa enemmän olevaa kansaa siinä, miten heidän tulisi äänestää. Siinä mielessä hämmästelen näitä puheita, että omassa eduskunnassamme halvennamme demokratiaa tällä tavalla.

14.36 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että hallitus reagoi näin ennakkoon, ja mielestäni tämä on ainoa järkevä ratkaisu. Hiukan pohdituttaa se asia, minkälaisella tilannekuvalla ja informaatiolla britit päätyivät tähän vastaukseen — ja tästä tullaan oikeastaan edustaja Niikon vastaukseen toista kautta: Minkälaista hybridivaikuttamista siellä tapahtui? Saivatko britit aivan rehellisen kuvan siitä, mitä tämä brexit merkitsee tai ei merkitse? Toivoisinkin, että pohdittaisiin enemmän niin EU-tasolla kuin Suomessakin, kuinka tämmöiseen hybridivaikuttamiseen päädyttiin ja mitä op-

peja me voimme tästä saada, koska meilläkin on vaalit tulossa ja monessa muussa maassa on vaalit tulossa ja selkeä trendi tuntuu olevan, että hybridivaikutetaan tiettyjen valtioiden toimesta ja halutaan myös järkyttää näin EU:n yhtenäisyyttä.

14.37 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Briteillä on tietenkin täysi oikeus tehdä ihan ikiomat ratkaisunsa kansallisesti. Se ei kuulu meille. Emmekä me ole myöskään pyrkineet puuttumaan siihen, vaan me olemme vain seuranneet, mitä siellä on tapahtunut. Mutta meillä on täsmälleen EU:n jäsenenä oikeus sanoa, että se ei ole meidän kansallisten etujen mukainen ratkaisu, ja sen me sanomme ihan selkeästi. Se vahingoittaa meidän talouselämää, se vahingoittaa suomalaisten opiskelijoitten mahdollisuuksia toimia Britanniassa ja niin poispäin. Eli tämä on täysin selvä asia: britit hoitavat oman asiansa.

Tämä vain tapahtuu valitettavasti tilanteessa, jossa Eurooppa on yhä suuremmin ahdistettu sekä Venäjältä että Yhdysvalloista. Ei Yhdysvaltojen presidentillä ole kovin kaunista kuvaa Euroopan unionista. Tämä on hyvin tärkeätä, että me olisimme nyt mahdollisimman yhtenäisiä muun muassa kauppapoliittisesti koko maailmaa ajatellen niissä neuvotteluissa, joissa meidän pitää olla, ja brittien lähtö heikentää meidän asemaamme.

Puhemies Paula Risikko: No niin, sitten mennään puhujalistaan, ja meillä on tässä kymmenisen minuuttia aikaa, kun tämä oli tämä aikarajoitettu kohta.

14.38 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Suomen hallitus ansaitsee kiitoksen ripeästä toiminnasta Yhdistyneitä kuningaskuntia ja koko Eurooppaa uhkaavan kriisin haittavaikutusten minimoinnista. Esitys Euroopan unionista eroa tekevän maan kansalaisten oikeuksien turvaamisesta on myös sisällöltään kannatettava. Meillä ei ole mitään syytä rangaista Suomessa asuvia brittejä tekemällä heidän oleskelunsa laillisuudesta epävarmaa. Oletamme toki vastavuoroisuutta sekä Suomen että muiden EU-maiden kansalaisten kohtelussa, mutta se ei ole ainoa saati määräävä peruste. Täällä asuvien Yhdistyneiden kuningaskuntien kansalaisten asema on turvattava tarvittaessa yksipuolisesti. Heistä tuskin kovin moni on halunnut tätä EU-eron järjettömyyttä. Vielä harvempi heistä on toivonut sopimuksettoman eron kaaosta.

Arvoisa rouva puhemies! Esityksen hyväksymisestä vallitsee varmastikin pitkälle menevä yksimielisyys. Näin vaikutti tämän debatinkin perusteella olevan. Toivon, että voimme myös yhdessä ja yksimielisesti arvioida, mitä nyt tulossa oleva jäsenmaan EU-ero merkitsee. Siinäkin tapauksessa, että ero olisi syntymässä yhdessä sovitulla tavalla, kyseessä olisi vain vahinkojen minimointi. Olemme tosiaan olleet laatimassa sopimusta, jolla haitataan kansainvälistä kauppaa ja jolla vaikeutetaan ihmisten liikkumista. Hyvä sopimus ja hyvä yhteistyösuhde ei parhaimmillaankaan ole yhtä hyvä kuin jäsenyys EU:ssa. Nyt kuitenkin näyttää, ettei edes tähän tappioiden minimointiin olla pääsemässä. Britanniassa on vallalla ajatus, jonka mukaan suurempi kaaos on jotenkin toivottavaa. Mitä pahempi, sen parempi, siltä keskustelu brittiparlamentissa tällä hetkellä vaikuttaa. Maassa on sellaista vallankumoushenkeä, että sitä ei ole tainnut olla siellä vuosisatoihin. Tärkeintä on lyödä alas vanha maailma, maksoi mitä maksoi.

Arvoisa rouva puhemies! Yhdistyneet kuningaskunnat on yksi Euroopan vahvimpia maita. Se tunnetaan ympäri maailman. Eron jälkeenkin sillä on kilpailukykytekijöitä. Se pystyy varsin pitkälle huolehtimaan omasta turvallisuudestaan. Meillä Suomella ei ole näi-

tä vahvuustekijöitä. Meidän sijaintimme on turvallisuuspolitiikan näkökulmasta kovin kiperä. Me emme ole talouden suurvalta. Me tarvitsemme Eurooppaa, me tarvitsemme Euroopan unionin jäsenyyttä. Toivottavasti tästäkin kasvaa yksimielisyys, joka johtaa meidät syvenevään yhteistyöhön muiden EU-maiden kanssa.

14.41 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Brexit betyder brexit. Bara det att ingen verkar veta vad det betyder ännu. Det är oerhört tråkigt att Storbritannien lämnar den Europeiska unionen. Om Storbritannien ännu vill ändra sig och stanna kvar i EU eller komma tillbaka i ett senare skede så ska dörren stå öppen för det. Det kostar inte heller någonting att ge Storbritannien extratid om de vill ha mer tid att ännu fundera lite.

Oavsett vad som händer med brexit vill jag att Finland och Storbritannien fortsätter vara så nära varandra som vi bara kan. Vi delar mycket, politiska intressen och historia, vi har stort ekonomiskt utbyte och vår flygtrafik är integrerad, och också det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet är mycket utvecklat.

Vi har också många britter som bor i Finland och finländare som bor i Storbritannien, och som gjort det i väldigt många år — tiotals år — och som på många sätt är en självklar del av vårt lokala samhälle. Därför är det här lagförslaget viktigt, för oavsett vad som händer med brexit så har vi ett politiskt ansvar att se till att inte enskilda medborgare och familjer, britter här och finländare i Storbritannien hamnar illa ut bara för det att brexit betyder brexit.

14.44 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Ensin ihan pari kommenttia keskustelussa esille nousseisiin asioihin:

Täällä sanottiin, että tämän brexitin — sen, että ”ei”-äänet voittivat — taustalla oli se, että oltiin huolissaan maahanmuuton kasvusta. Näin varmaan oli, mutta mitä nyt on tapahtunut? Nyt on tapahtunut kyllä se, että EU-kansalaisia on muuttanut jo enemmän Britanniasta ulos kuin sinne on muuttanut sisään, mutta maahanmuutto ei kyllä ole vähentynyt. Afrikkalaiset ja aasialaiset ovat paikanneet kyllä sen vajeen. Tämä on hyvä tiedostaa: ei pääse tästä maailmasta eriytymään, vaikka niin joku saattaisi kuvitella.

Toinen asia on se, kun täällä puhutaan — taisi olla edustaja Eerola — että nyt tämä, että mekin teemme mahdollisimman helpoksi täällä asuville briteille tämän eron, osoittaa, että olisi ikään kuin helppo ratkaisu jäädä EU:n ulkopuolelle. Näinhän se ei ole. Aivan kuten edustaja Tuppurainen sanoi, jäsenyyden ulkopuolella ei voi olla samoja etuja kuin jäsenillä on. Itse näen sen niin, että kun me teemme nyt lain, joka mahdollistaa oikeuksien jatkumisen 2020 loppuun asti, se mahdollistaa Suomessa asuville briteille Suomen kansalaisuuden hakemisen ja sitä kautta heidän oikeutensa varmistamisen täällä. Eli se on tärkeä asia.

Edellisessä puheenvuorossa edustaja Löfström erinomaisesti kävi jo läpi sitä, minkä takia on tärkeää, että myös jatkossa Suomella on hyvä suhde Britanniaan: ennen kaikkea puolustusyhteistyön, totta kai myös kauppayhteistyön takia. Eilen kävin sellaisessa yrityksessä kuin Parkanon Listatehdas Oy, jossa ylivoimaisesti merkittävin vientimaa on Britannia, ja sieltä oltiin huolissaan siitä, miten se vaikuttaa meidän työllisyyteemme. Eli nämä asiat ovat tärkeitä ja tietysti lentoliikenteen sujuminen ja monet, monet muut asiat.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi haluaisin vielä muutamalla sanalla kommentoida tätä brittiparlamentin tilannetta, kun oli mahdollisuus osallistua myös brittikonservatiivien puoluekokoukseen. Kun siellä kuunteli erityisesti näiden kovan brexitin kannattajien puheenvuoroja, jäi kyllä aika erikoinen fiilis. He puhuivat siitä, että EU-Britannian sijasta nyt

Britannia katsoo globaalisti koko maailmaan ja maailmantalouskasvusta suuri osa tulee EU:n ulkopuolelta, niin että heillä on mahdollisuus saada uusia markkinoita eurooppalaisten markkinoiden tilalle. Siinä tuli kyllä minulle mieleen, että suomalaiselta tekstiiliteollisuudelta ja jalkineteollisuudelta voi kysyä, kuinka helppo niitä uusia markkinoita oli sen jälkeen maailmalta löytää, kun Neuvostoliiton kauppa romahti. Eli ei ihan mitä tahansa kannattaisi ihmisille puhua, mutta valitettavasti tilanne on tällainen. Eikä työväenpuolueen osalta Jeremy Corbynin johdolla tilanne ole juurikaan parempi, eli siellä yksinkertaisesti ei ole poliittista päätöksentekokykyä, ja se tällä hetkellä koituu kansalaisten isoksi ongelmaksi.

14.47 **Pekka Haavisto vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä ovat jo tulleet hyvin esiin kansalaisten oikeudet, ja mielestäni on tärkeää, että briteille Suomessa ja myöskin suomalaisille Briteissä tänä hyvin epävarmana hetkenä taataan ne oikeudet, että he voivat jatkaa työskentelyä, opiskelua. Tässä myöskin näkee ne edut, mitä EU:ssa on ollut. On ollut helppoa tulla toiseen maahan, on voinut mennä Erasmus-opiskelijavaihtoon ja niin poispäin. Tämä tulee näkyväksi silloin, kun näihin tulee ongelmia. On myöskin hyvä, että hallitus varautuu kovaan brexitiin. Mielestäni on järkevää, että tätä lainsäädäntöä tehdään juuri nyt.

Sitten ehkä pari sanaa Suomen ja Britannian yhteistyöstä. Täällä on jo tullut esille, miten tärkeä taloussuhde meillä on Britanniaan. Väitän, että työttömyyttä tulee Kanaalin molemmin puolin tämän päätöksen myötä. On brittiyrityksiä, joiden markkinat häviävät, ja meiltä häviää osittain sitten Britanniassa markkinoita. Tämä brexit tällä hetkellä ei varmaankaan ole EU:n etu eikä brittien etu.

Täällä on puhuttu vähän ulkopolitiikasta, mutta kehitysyhteistyössä Britannia kuuluu niihin maihin, jotka ovat saavuttaneet 0,7 prosentin tason eli tekevät paljon kehitysyhteistyötä. Jos katsomme esimerkiksi Afrikan sarvea ja Pohjois-Afrikkaa, Britannia on meidän aktiivisimpia kumppaneitamme kaikessa kehitysyhteistyössä. On erittäin tärkeää, että se on voinut toimia EU:n sisällä ja on voitu koordinoida toimintoja. On huono asia, jos nyt tämä yhteistyö maailmalla hajoaa EU:n, Britannian ja meidän kesken.

Turvallisuuskysymykset ovat nousseet täällä hyvin esille. Jos ajattelemme koko Euroopan puolustusta ja sitä, miten se tänä päivänä kehittyy, siinäkin tarvitsemme Britanniaa. On hyvä, että he ovat olleet mukana.

Sitten vielä, arvoisa puhemies, kaksi sanaa. Yksi tästä brittiparlamentista, kun kysytään, voiko jotakin oppia. En ole niin paljon katsonut aikaisemmin brittiparlamentin istuntoja, mutta tulee mieleen se, että kun katsotaan peruutuspeiliin ja puhutaan menneistä — sinä sanoit kaksi vuotta sitten näin, sinä sanoit kolme vuotta sitten näin — eikä oteta lukuun niitä uusia selvityksiä, joita on tehty siitä, miten tämä vaikuttaa Britannian talouteen, niin onhan se huonoa politiikkaa. Voimme ehkä sen ottaa oppia, ettemme tekisi itse samanlaista. Ja aivan viimeisenä: Täällä tuotiin hyvin esiin se, mitä tämä merkitsee Suomen puheenjohtajuuskaudelle, joka alkaa tämän vuoden puolessavälissä. Meidän pöydällämme ovat mahdollisesti koko EU:n tulevaisuuteen liittyvät vaikeimmat ongelmat, ja tähän on hyvä nyt varustautua.

14.49 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on hyvä. Totta kai me haluamme varmistaa sen, että Suomessa olevat noin 5 000 Britannian kansalaista voivat jatkaa täällä työskentelyä ja asumista, ja siinä mielessä tämmöinen ennakoiva lainsäädäntö on tarpeellista tällaisessa tilanteessa.

Omassa puheenvuorossani en ole ottanut kantaa siihen, mikä tämä Ison-Britannian päätös euroerosta on, onko se hyvä vai huono. Toki sen tunnustan, että se on huono Suomen näkökannalta, kuten tänään aikaisemmissakin puheenvuoroissa mainitsin. Tokihan Suomi hyötyisi siitä, että meillä olisi tällainen Euroopan unioniin kriittisesti suhtautuva jäsenvaltio, joka ajaa tai ajoi hyvin paljon samoja asioita kuin Suomi Euroopan parlamentissa.

Mutta meidän täytyy kuitenkin ymmärtää se, että kyllä kansalaisiin vaikuttavat myös mielikuvat ja tosiasiat siitä, mitä Euroopan unionin sisällä tapahtuu. Pankkikriisi yksistään on jo pelkästään Suomessa aiheuttanut sen, että meillä on valtiolla muutaman kymmenen miljardin euron takaukset niihin lainoihin, joita Kreikka, Irlanti, Espanja ja moni muu maa ovat ottaneet selviytyäkseen omista talouskriiseistään. [Olavi Ala-Nissilän välihuuto — Jari Myllykosken välihuuto] Pelkästään EVM:ään, vakausmekanismiin, laitetut rahat ovat noin 12 miljardia euroa yksistään. Siinä mielessä kun tällaisiin vastuisiin joudutaan sen tähden, että muut Euroopan jäsenvaltiot eivät noudata niitä sopimuksia, joita ollaan yhdessä tehty, kyllä se asettaa jokaiselle veroja maksaneelle suomalaiselle sen kysymyksen, mitä järkeä tällaisessa yhteistyössä on, missä me olemme maksajan roolissa aina ensimmäisenä.

Toisekseen pakolaiskriisi osoitti sen, että yksikään Euroopan unionin maa ei saa itsenäisesti päättää siitä, kuka sen maaperälle astuu. Tätähän koeteltiin meillä 2015, ja tässä talossa, tässä hallituksessa, mikä tässä talossa istuu, ei ollut pientäkään tahtoa ajaa suomalaisten etua ja katsoa edes, ketä tähän maahan marssii ja tulee tekemään pahojaan. [Olavi Ala-Nissilä: Olitte itse mukana!] — Olin itsekin mukana ja yritin tätä omalta osaltani estää ja puhuin tästä monta kertaa, mutta ne puheet menivät kuuroille korville.

Sitten täytyy myös muistaa se, että varsinkin vaalikauden alkupuolella tämän eduskunnan koko lainsäädännöstä noin 60—70 prosenttia perustui ratifiointeihin, Euroopan unionin lainsäädännön toteuttamiseen Suomessa, joten jos Suomen valtiosta tulee sellainen valtio, joka on vain jatke Euroopan unionin tahtotilalle, silloinhan me emme kulje oikeaan suuntaan. Tämä on se huoli, mikä uskoakseni Britannian kansalaisilla on ollut, ja tämä huoli on yhteinen monessa muussakin Euroopan maassa, ja sen tähden toivon, että me teemme siinä mielessä järkevää politiikkaa, [Puhemies koputtaa] että me ajamme Suomen etua ensin kaikessa päätöksenteossa riippumatta siitä, että joskus joudumme asettumaan vastakkain Euroopan unionin kanssa. [Puhemies koputtaa] Silloin siinä yhteistyössä on todellista pohjaa ja kansanvaltaa.

Puhemies Paula Risikko: Olemme nyt jo yliajalla tästä, mutta ajattelin, että nämä, jotka ovat puheenvuoron nyt pyytäneet, saavat sen pitää. Sitten jos vielä tulee lisää, ne jäävät sitten iltaan.

14.53 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa rouva puhemies! En varmaan itsekään väitä, onko joku täällä erityisesti oikeassa tai väärässä, mutta tämä brexit on vaarallinen esimerkki siitä, mihin tämä koko poliittinen järjestelmä Euroopassa joutuu, jos me hyväksymme sen, että mitä tahansa tietoa saa antaa minkä tahansa välineen kautta. Facebookia, sosiaalista mediaa, ei varmaan voi estää, mutta tämä osoittaa hyvin sen, että kun ennen vaaleja annetaan kaikennäköisiä lupauksia, että elämä paranee ja kaikkeen voidaan panna enemmän rahaa, niin sitten kun tulee kuitenkin se todellinen vaali, niin huomataan, että kaikki ne, jotka ovat luvanneet, häviävät maan alle. Tämä voi toistua missä tahansa Euroopan maassa. Se voi toistua Suomessakin.

Meilläkin on tulossa vaalit. Kuka näihin vaaleihin vaikuttaa ja millä tavalla? Ja jos me vaalilupauksien kautta menemme monimutkaisia asioita esittämään niin, että kun tehdään tämä tai tämä, niin siitä tulee kansalle hyvää, ja sitten kansa pettyy, niin koko poliittinen järjestelmä menettää kasvonsa. Suomen vahvuus on kautta aikojen ollut se, että ihmiset luottavat toisiinsa, ihmiset luottavat poliittiseen järjestelmään ja esivaltaan. Mitä enemmän tämä luottamus sortuu, sitä lähemmäksi me menemme kaaosta. [Mika Niikon välihuuto]

Edustaja Niikko, vaikka te keskeytätte minun puheenvuoroni, niin te olette siitä huolimatta osittain oikeassa. Kyllä EU:nkin pitää myöntää se, että he pyrkivät tekemään päätöksiä jäsenvaltioitten puolesta, mikä menee tämän läheisyysperiaatteen ohi. [Riitta Myller: He? Me!] Tämän läheisyysperiaatteen kunnioittaminen pitää nytten Euroopan unionissa ottaa vakavammin, että ne pienet asiat, joilla ei ole yhteismarkkinoiden eikä talouden kanssa suurta tekemistä, pitää päättää siellä, missä se on tarkoituksenmukaista, eli lähellä.

Mutta se kaikkein suurin ongelma, mitä monet puheenvuorot ovat täällä sivunneet, koskee juuri vaalien alla vaikuttamista: kuka niihin vaikuttaa. Ja meidän pitää myös äänestäjiä informoida siitä, että kaikki se tieto, mitä markkinoilla liikkuu, ei ole totta.

14.55 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä edellisessä puheenvuorossa edustaja Eestilä hyvin kuvasi brittien tekemän brexit-päätöksen onnettomia seurauksia ja sitä edeltäviä tilanteita, mitkä johtivat tähän nykyiseen karmeaan tilanteeseen, että britit joutuvat tekemään EU:sta lähtöä tavalla tai toisella, joko kovalla brexitillä tai jonkunnäköisellä sopimuksella. Veikkaan kuitenkin, kun ainakin EU on ilmoittanut, että ei ole olemassa mitään uutta neuvottelua, että se on sitten se kova brexit ilmeisesti edessä. Kun katsoo tämän päivän uutisia — juuri tarkastin pari uutislähdettä tuossa äsken — niin siellä on ihan selvät merkit siitä.

Kaksi isoa asiaa, joita britit varmasti katuvat vielä 50 vuodenkin päästä:

Lontoohan on tunnetusti yksi maailman finanssikeskuksista, yksi suurimpia, ja on muutaman kerran valittu ihan maailman johtavaksi finanssikeskukseksi, muistaakseni vuonna 2009. Se tarkoittaa sitä, että nämä finanssikeskukset — pankkiiriliikkeet, pankit ja rahoituslaitokset — pikkuhiljaa vetäytyvät. Todennäköinen suunta lienee Saksan Frankfurt esimerkiksi.

Toinen juttu: Mehän saimme toissa viikolla tietää sen, että japanilainen autoliikehän oli investoimassa Englantiin valtavan investoinnin, uuden nykyaikaisen autotehtaan. Ja viimeisen päälle olisi pantu isot rahat kiinni sinne autotehtaaseen, mutta nyt investointi on peruttu, ja se nyt varmaan siirtyy jonnekin Euroopan mantereelle. Varmaan joku Unkari, Slovakia, Tšekinmaa tai joku vastaava on investointikohteena.

Elikkä tässä tulee nyt se konkretia, jonka britit joutuvat kohtaamaan: kun menee tullimuurin taakse, kun avoimilla markkinoilla jää tullimuurin taakse, niin häviää takuuvarmasti kilpailun. Minä uskon, että jos britit joutuvat sen tekemään, niin heille tulee siitä arvaamattomia taloudellisia seurauksia. Kuten EU:ssa on todettu, niin jos britit haluaisivat perua sen erohakemuksensa, niin heillä yhteisön oikeuden mukaan siihen olisi täysi oikeus, mutta uskon, että tässä poliittisessa tilanteessa Briteissä ei tätä uskalleta tietenkään tehdä, koska se olisi monelle kasvojen menetys.

Surullinen on tilanne, ja seuraavan kolmen vuoden aikana näemme, mitkä lopulliset seuraukset ovat.

14.57 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on hyvä ja paikallaan juuri nyt, koska silloin, kun brexit on tapahtumassa, eduskunta on vaalilomalla, ja tämä laki pitää saada ennen sitä voimaan, jotta Suomessa olevat britit ovat paremmassa asemassa kuin muutoin olisivat.

Arvoisa puhemies! Minulle tulee mieleen 16.10.1994 ja sitä edeltäneet viikot, kun Suomessa valmistauduttiin kansanäänestykseen. Silloin, myös monien jälkeenpäin tehtyjen selvitysten mukaan, meillä levitettiin Euroopan yhteisöstä, nykyisestä EU:sta, hyvinkin arveluttavaa tietoa monella eri tavalla. Koko media oli valjastettu tietylle puolelle, ammattiyhdistysliike, tietysti pääomapiirit [Riitta Myller: Ehkä ne oli sitä mieltä! — Mika Kari: Ehkä ne oli oikeassa!] ja monet muut tahot olivat ajamassa yksioikoisesti ja kohtuuttominkin lupauksin, kun tämän päivän tilannetta katsotaan, siihen, että Suomen piti liittyä ja vielä ensimmäisenä Pohjoismaista.

Oma näkemykseni silloin oli, että olisi ollut erinomainen malli, jos me — Suomi, Ruotsi, Norja, Islanti — olisimme pysyneet ulkopuolella, muodostaneet vahvan yhteistyön ja osoittaneet sen hyvän pohjoismaisen kristillispohjaisen yhteiskuntamallin koko Euroopalle, mikä meillä silloin oli. Nyt siitä ei ole jäljellä paljon mitään: meillä vanhuksia ei hoideta, [Riitta Myller: No sekin on nyt EU:n vika!] meillä on monenlaiset ongelmat ja talouden kriisit, [Mika Kari: Heinäsirkat!] ja Euroopan unionin vaikutus on tässä ollut negatiivinen. — Minun tulkintani mukaan tietysti vasemmistolla on aika huono omatunto tästä, ja siksi huutelut ovat tällaisia.

Arvoisa puhemies! Jos Euroopan unioni olisi pysynyt vain isoissa asioissa ja keskittynyt niihin ja olisi niissä onnistunut, niin se nauttisi laajaa luottamusta kautta Euroopan, [Riitta Myller: Nauttiihan se nytkin!] mutta kun se on ruvennut näpertelemään hyvin pienissä asioissa ja epäonnistunut suurissa, kuten maahanmuutossa, monissa muissa kysymyksissä, niin se ei kerta kaikkiaan nauti kansojen luottamusta, ja tästä osoitus on brexit-äänestys. Sama linja näkyy jo vähän toisella tavalla Ranskassa, Espanjassa, Puolassa, Unkarissa ja niin edelleen. Ja lisäksi näemme, missä tilanteessa on Euroopan rahaliitto. Se on pysynyt monet viimeiset vuodet pystyssä vain valtavilla tukiostoilla, joissa me olemme vahvasti mukana. EU on siinä itse asiassa kriisissä tänä päivänä, ja kriisi laukeaa varmaan aika arveluttavalla tavalla lähivuosina.

Puhemies Paula Risikko: Koska aikataulu on tiukka, tarjoan vastauspuheenvuoroa edustajille Ala-Nissillä, Kari Mika ja Myllykoski. — Edustaja Ala-Nissilä, otatteko vastauspuheenvuoron?

15.00 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tarjous hyväksytään, kiitoksia. — Totean vain lyhyesti sen, että todellakin poliittinen järjestelmä on ongelmissa monissa maissa Euroopassa. Tuotetaan gallupeja, ja tietopohja on virheellistä. Esimerkiksi Italiassa, missä taitaa olla melkein perussuomalaisten veljespuolue vallassa, ollaan menossa kohti rahoituskriisiä juuri sen huonon politiikan takia. Britanniassa, kun puolueet ovat hajallaan, on vain huonoja vaihtoehtoja, ja niistäkään he eivät pysty päättämään.

Olimme täällä edustaja Kankaanniemen kanssa silloin, kun Suomi liittyi EU:hun. Itse en kannattanut nopeata EU-jäsenyyttä, mutta tuimme Ahon hyvää hallitusta kuitenkin. Suomen päätökseen vaikutti turvallisuuspolitiikka hyvin pitkälle, ja se tänäkin päivänä vaikuttaa. Minä en kyllä halua Suomea Venäjän etupiiriin viedä — jos näin suoraan saa sanoa —

niin kuin näistä joistain äänenpainoista kuuli. Suomen asema on kuitenkin jossain Euroopassa. Me olemme nyt tässä eurooppalaisessa yhteistyössä, lännessä.

15.01 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Niikko, arvostelitte vuoden 2015 pakolaiskriisiä, turvapaikkakriisiä, ja sen hoitamista. Nyt täytyy mennä, edustaja Niikko, vähän kalenterin puolelle. Syksyllä 2015, kun oli juuri nämä ongelmat, joita kuvasitte, teillä oli hallituspaikka. Perussuomalaiset olivat hallituksessa, perussuomalaiset vastasivat myös Suomen ulkomaalaispolitiikasta, eduskunnan hallintovaliokunnan puheenjohtajapaikka oli teillä silloinkin, niin kuin se on ollut vuodesta 2011 alkaen. [Mika Niikko pyytää vastauspuheenvuoroa] On vähän niin kuin itseään arvostelisi, jos keskustelu edustajan toimesta keskittyy ikään kuin siirtämään vastuun muille, vaikka vastuu oli ihan omassa pöydässä, oman lautasen ja oman lusikan ja haarukan vieressä.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, jota tässä brexit-keskustelussa on aika ajoin sivuttu: me olemme tuoneet esiin muun muassa sen, että 90-luvulla Suomi valitsi Euroopan ja läntisen arvoyhteisön. Edustaja Kankaanniemi, [Puhemies koputtaa] yhdistitte jopa kristillisyyden tähän teemaan. [Puhemies koputtaa] Minusta olisi kristillistä puhua myös [Puhemies koputtaa] kansalaisten turvallisuudesta eikä ajautumisesta toisen maan etupiiriin. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Niikolla oli tähän vastaus, ja sitten edustaja Myllykoski. Emme voi jatkaa tätä tällä tavalla nyt, uskokaa jo. — Edustaja Niikko.

15.02 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Kari, nyt mennään siihen vuoden 2015 aikaan. Olin silloin ja olen vieläkin hallinto- ja turvallisuusjaoston puheenjohtaja enkä pitänyt siitä, että nuijittiin 250 miljoonaa ja milloin mimmoisiakin summia lisää arviosta rahaa pakolaiskriisin hoitamiseen. [Timo Heinosen välihuuto] Ja jos minusta olisi ollut kiinni, niin niitä ei olisi nuijittu, mutta silloiset ministerit, jotka hallituksessa istuivat, myös meiltä pois lähteneet ministerit, Soini etunenässä, tekivät valtavan hienon takinkäännön kokoomuksen ja keskustan kanssa ja hyväksyivät kaiken mukisematta. Minä olin henkilökohtaisesti itse näkemässä Tukholmassa, kuinka turvapaikanhakijoita ohjattiin Tornioon menevään bussiin sitä mukaa, kun he tulivat junasta ulos, ja tällöin menin puhumaan pääministerille, sisäministerille, vaikka kenelle muille, että edes hetkeksi annetaan signaali Ruotsiin, että tänne ei voi lampsia sisälle, ja pannaan vähäksi aikaa ovet kiinni ja kysytään, [Puhemies koputtaa] keitä tulee milläkin asialla. [Puhemies koputtaa] Mikään ei kelvannut, [Puhemies: Aika!] ja tämän takia meidän eduskuntaryhmämme hajosi.

Puhemies Paula Risikko: Sitten edustaja Myllykoski, vastauspuheenvuoro, ja kohtuus on tietysti, että edustaja Kankaanniemi lyhyesti vastaa, mutta sitten mennään toiseen asiaan.

15.04 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt tähän äskeiseen kiihkeään debattipuheenvuoroon minulla ei ole mitään sanottavaa. Puutunkin siihen, kun täällä keskusteltiin ja pohdittiin, että ammattiyhdistysliike oli siellä yhtenä innokkaana. Täytyy sanoa, että henkilökohtaisesti olin kannattamassa sitä, koska näin, että sosiaalisen Euroopan lähtökohdat ovat hyvin turvattuna silloin, kun me olemme EU:ssa. Se oli se edustaja Myllykosken näkemys siitä, että me voimme työehtoja edistää ja vapautu-

neilla markkinoilla me voimme edistää kaupallisuutta ja vientiteollisuuden ja hyvinvoinnin kasvamista ja kestävällä kehityksellä tuottaa hyvinvointia meidän sosiaaliseen yhteiskuntaamme ja sosiaaliturvayhteiskuntaamme — se oli se minun näkemykseni. Me olemme joutuneet pettymään siihen, että mentiin enemmän finanssipuolelle. Mutta vieläkin olen sitä mieltä, että se lähtökohta oli oikea: turva ja sosiaalinen Eurooppa.

15.05 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Italian ongelmat ja velkaantuminen tapahtuivat Berlusconin ja Prodin aikana, eivät nykyisen hallituksen aikana. Mitä tulee sitten maahanmuuttoon Suomessa, joka ei tähän nyt sinänsä kuulu, niin totean vain, että Sipilän hallitus nimitettiin 29. toukokuuta 2015 ja elokuussa alkoi maahanmuuttovyöry, eli lomalla oltiin eduskunnasta ja muualta. Ja silloin elettiin siis sen lainsäädännön järjestelmän mukaan, minkä edellinen hallitus ja edelliset hallitukset olivat luoneet, ja se oli kelvoton tilanne, ei oltu mitenkään varauduttu siihen, mitä sitten pääsi tapahtumaan. Eli tämä on se totuus.

Mitä sitten tulee vielä siihen vuoteen 94, niin todellakin, kyllä SAK ja koko ammattiyhdistysliike olivat massiivisella vallalla tässä, ja myös maanviljelijät harhautettiin tämän järjestelmän osaksi, ja nyt nähdään, mihin ollaan jouduttu ja ollaan menossa.

Puhemies Paula Risikko: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 15.06.

Keskustelua jatkettiin kello 18.01.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 2. käsittelyä. Edustaja Mika Kari — poissa, edustaja Myller — poissa.

Keskustelu ei jatkunut.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.